

Zorg voor ouderen met psychische aandoeningen: “Kijk, luister en voel mee!”

Ouderenpsychiater Ton Dhondt over de nieuwe Generieke module Ouderen met psychische aandoeningen (oktober 2017)

Psychische klachten onder ouderen komen veel voor en het is de verwachting dat door de voortgaande vergrijzing het aantal ouderen met psychische klachten de komende jaren alleen maar zal toenemen. Hoe zorgprofessionals hen in de brede context van ouderenzorg moeten behandelen en ondersteunen, staat beschreven in de nieuwe Generieke module Ouderen met psychische aandoeningen.

Ouderenpsychiater Ton Dhondt, lid Raad van Bestuur GGZ Friesland, was voorzitter van de werkgroep die de generieke module heeft ontwikkeld: “Er is geen enkele reden voor terughoudendheid in het behandelen van ouderen met psychische aandoeningen. Behandelingen slaan bij oudere volwassenen net zo goed aan als bij jongere volwassenen, en soms zelfs beter. Daarbij dient er welrekening worden gehouden met een aantal aspecten in de zorg voor deze patiënten.”

Pas je aan

De kans is groot dat bij ouderen meerdere problemen tegelijkertijd spelen die van invloed zijn op een psychische behandeling. Dhondt geeft een voorbeeld: “Denk aan een psycholoog die een patiënt van 70+ behandelt door middel van cognitieve gedragstherapie. De patiënt heeft gehoorproblemen en hij maakt gebruik van een rollator. Houdt de behandelaar hier voldoende rekening mee; is bijvoorbeeld de behandelruimte wel geschikt? Zo niet, dan start je al met een achterstand.” Een goede behandelrelatie, inclusief het vermogen van een behandelaar om zich aan te passen aan wie er tegenover hem zit, is essentieel.

Dhondt: “Dat sluit aan op wat patiënten en naasten ons bij de ontwikkeling van deze module op het hart drukten: zorg op maat. Kijk, luister en voel met de patiënt mee en ga van daar uit een behandeltraject in.” In deze module vindt men dan ook weinig ‘dwingende’ uitspraken over bijvoorbeeld de algemene organisatie van zorg. Dat is voor elke regio en elke plek in het brede pallet van zorg voor ouderen anders. Wel schrijft de module voor: overal waar men te maken heeft met zorg voor en ondersteuning van ouderen moet deskundigheid beschikbaar zijn over hun specifieke zorgvragen.

Kwetsbaar

Bovenstaand voorbeeld laat ook zien dat leeftijd op zichzelf niet bepalend is of iemand behoort tot de doelgroep ouderen. Meer dan de leeftijd, is kwetsbaarheid of risico op kwetsbaarheid het kernthema bij de zorg voor ouderen met psychische aandoeningen. Het kan gaan om lichamelijke, psychische (bv. cognitief, persoonlijkheid, coping), functionele (bv. gezichtsvermogen, gehoor, mobiliteit, continentie) en sociale veranderingen. Met name grote sociale veranderingen in deze levensfase, zoals verlies van naasten, mobiliteit en dergelijke dragen bij aan psychische problematiek bij ouderen. Met het toenemend aantal ouderen neemt logischerwijs ook het aantal ouderen met psychische klachten toe. De rol van een goede herkenning en gerichte behandeling van psychische klachten bij ouderen wordt steeds meer onderkend.

Basis

“Met deze module wilden we iets opstellen voor alle contexten waarbinnen de psychische gezondheid van ouderen een rol speelt”, aldus Dhondt. “Dat is heel breed: van ouderen die thuis wonen (denk aan huisartsenpraktijk en ouderenwerk), tot ziekenhuizen, verpleeg- en verzorgingshuizen, en in ggz-instellingen. Een goed, stevig en gevarieerd zorgaanbod is belangrijk.” Is er sprake van een combinatie van zorgvragen dan is het wenselijk om een netwerk van zorg en ondersteuning rond de patiënt te vormen, waarbij wordt aangesloten bij de beleving en de leefwereld van de patiënt. Voorwaarde is dat de zorg om de patiënt wordt georganiseerd. “Voor alle spelers in de keten biedt deze module de basis.”